

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/307/2021
Identifikačné číslo spisu:	1516202297
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petríková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1516202297.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Vieri Petríkovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a Mgr. Renáty Gavalcovej, v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Bratislava, Sibírska 55, IČO: 44 138 369, zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Zvolen, Stráž 3/223, IČO: 36 861 723, proti žalovanej Q. N., narodenej B., J., zastúpenej advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Bratislava, Hviezdoslavovo nám. 25, IČO: 36 833 533, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/113/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 12. marca 2020 sp. zn. 9Co/62/2019, takto

rozhodol:

Vstup spoločnosti MH Invest II, s. r. o., Bratislava, Trnavská cesta 100, IČO: 50 021 150 do konania ako intervenienta na strane žalovanej p r i p ú š ť a.

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaná a intervenient majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 25. septembra 2018 č. k. 18C/113/2016-141, žalobu zamietol a rozhodol, že žalovaná má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie odôvodnil § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok (ďalej „CSP“), § 123, § 132 ods. 1, § 575 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej „OZ“), § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov (ďalej „č. 175/1999 Z. z.“). Žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd určil, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území X., obec X., okres J., zapísanej Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor na LV č. XXXX, parcela registra „C“ evidovanej na mape určeného operátu, parc. č. 2646, druh pozemku: orná pôda o výmere 1598 m². Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa nemala na požadovanom určení naliehavý právny záujem, a to ani z dôvodu uplatňovania si náhrady za vyvlastnenie, pretože žalovaná mala vyplatenú kúpnu cenu a úschova náhrady za vyvlastnenie sa týka vzťahu medzi spoločnosťami MH Invest, s. r. o. a MH Invest II, s. r. o. Súd prvej inštancie poukázal na

to, že aj keby bola žalobkyňa v konaní úspešná, neprinieslo by to žiadnu zmenu v právnom postavení sporových strán, vzhľadom k tomu, že došlo k vyvlastneniu dotknutej nehnuteľnosti. Žalovaná nebola ani pasívne legitimovaná, pretože ani v čase vyvlastnenia nebola vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti.

2. Súd prvej inštancie poukázal na obdobnú vec vedenú na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/107/2016, v ktorej nebola pripustená zmena žaloby a bol zamietnutý návrh na prerušenie konania. Súd prvej inštancie ďalej dôvodil, že Krajský súd v Nitre, ktorý rozhodoval o odvolaní, napadnuté rozhodnutie potvrdil, stotožňujúc sa s tým, že žalobkyňa nemala naliehavý právny záujem na podanej žalobe a žalovaná nebola pasívne legitimovaná a to ani z dôvodu uplatňovania si náhrady za vyvlastnenie, pričom správne konania vedené na Krajskom súde v Nitre by nepriniesli zmenu v právnom stave ohľadne danej nehnuteľnosti, a preto nebol dôvod na prerušenie konania.

3. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že vykonaným dokazovaním bolo v konaní preukázané, že rozhodnutie správneho orgánu o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech žalobkyne na základe kúpnej zmluvy z 30. júna 2015 bolo po vyhovení protestu prokurátora právoplatne zrušené, pričom toto rozhodnutie bolo preskúmané v správnom konaní a aj to, že konanie o návrhu na vklad vlastníckeho práva bolo právoplatne zastavené. V konaní nebolo sporné, že po uzavretí zmluvy z 30. júna 2015, ale pred ďalším rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva, vzniklo štátu predkupné právo k spornému pozemku priamo zo zákona dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou, t. j. 08. júla 2015. Prvoinštančný súd poukázal na konštatovanie najvyššieho súdu, rozhodujúceho v konaniach o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí orgánu verejnej správy vydaných po vyhovení protestu prokurátora, že zmluvná voľnosť žalovanej ako vlastníčky pozemku, ku ktorému sa viazalo predkupné právo štátu podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z. z., bola obmedzená priamo zo zákona a žalovaná bola povinná ponúknuť pozemok prednostne štátu. Pretože po uzavretí zmluvy a pred ďalším rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva prišlo k situácii, ktorá bránila realizácii predmetu zmluvy, nastala tým podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 30. mája 2018 sp. zn. 3Sžrk/5/2017 a z 18. augusta 2018 sp. zn. 6Sžrk/3/2018 dodatočná právna nemožnosť dohodnutého plnenia, s týmto právnym názorom sa aj súd prvej inštancie stotožnil v prejednávanej veci. Pretože plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve z 30. júna 2015 sa stalo po vzniku záväzku nemožným, povinnosť žalovanej plniť zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tým zanikol aj jej záväzok. Pretože záväzok zanikol, žalobkyňa nemohla nikdy na jeho základe nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnému pozemku a tak nemohla byť vlastníkom pozemku ani ku dňu jeho vyvlastnenia. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, prvoinštančný súd žalobu zamietol.

4. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 12. marca 2020 sp. zn. 9Co/62/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd dospel k záveru, že nemožno konštatovať nepreskúmateľnosť rozsudku a tým vadu konania majúcu za následok odňatie práva na spravodlivý proces, nakoľko súd prvej inštancie v dostatočnej miere ozrejnil dôvody svojho rozhodnutia, ktoré ho viedli k zamietnutiu žaloby, a teda jeho rozhodnutie odvolací súd považoval za dostatočne odôvodnené.

5. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa nemala na požadovanom určení naliehavý právny záujem, čo predstavovalo hlavný dôvod zamietnutia žaloby. S poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/91/2006, 3Cdo/240/2006, 1Cdo/13/2010, 3Cdo/56/2011, 1Cdo/324/2014, 3Cdo/887/2015, 5Cdo/345/2015, 8Cdo/26/2016 odvolací súd konštatoval, že žalobkyňa v odvolaní neuviedla žiadne dôvody vzťahujúce sa k právnemu dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu, pre ktorý bola žaloba zamietnutá, ale všetky odvolacie dôvody smerovali k ďalším dôvodom zamietnutia žaloby, preto odvolací súd nemal z akých dôvodov záver súdu prvej inštancie o neexistencii naliehavého právneho záujmu preskúmať. Odvolací súd tiež poukázal na názor ústavného súdu, podľa ktorého, ak všeobecný súd dospeje k záveru, že naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podanej určovacej žaloby sa ďalej nezaobera (II. ÚS 137/08). Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny

potvrdil, pričom stotožňujúc sa so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ostatnými dôvodmi odvolania sa už nezaoberal. V súvislosti s posúdením naliehavého právneho záujmu odvolací súd poukázal na názory najvyššieho súdu vyjadrené v jeho rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/112/2004, 5Cdo/31/2004, 5Obdo/10/2008, 1Cdo/91/2006, 1Cdo/143/2018 a 5Cdo/548/2015 publikovaným pod R 22/2017.

6. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka uviedla, že záver súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu považuje za arbitrárny, nakoľko odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie o naliehavom právnom záujme a ostatnými dôvodmi sa nezaoberal, iba poukázal na všeobecne formulované závery judikatúry, avšak bez akejkoľvek skutkovej spojitosti s posudzovaným prípadom. Podľa dovolateľky spočíva nesprávny procesný postup odvolacieho súdu okrem nedostatku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia i v tom, že v dôsledku nesprávneho právneho záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. Dovolateľka taktiež namietla, že odvolací súd sa nevysporiadal s rozhodnutiami Krajského súdu v Nitre v obdobných veciach, v ktorých súd vyslovil odlišné právne závery k otázke naliehavého právneho záujmu. Žalobkyňa mala ďalej za to, že v dôsledku nesprávneho právneho záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu bolo porušené jej právo na spravodlivý proces.

7. Súčasťou dovolania bol návrh dovolateľky na odklad právoplatnosti súdov nižšej inštancie, nakoľko pre vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku musí preukázať, že ku dňu vyvlastnenia nehnuteľnosti bola jej vlastníkom, pričom na základe právoplatného rozsudku by sa spoločnosť MH Invest, s. r. o. mohla domáhať vydania úschovy, hoci nikdy nedošlo k meritórному posudzovaniu otázky platnosti zmluvy uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou.

8. Z uvedených dôvodov žalobkyňa navrhla, aby najvyšší súd odložil právoplatnosť rozhodnutí súdov nižšej inštancie do právoplatného rozhodnutia o dovolaní a následne, aby zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v celom rozsahu a priznal žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

9. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu vyjadrila názor, že žalobkyňa nijako nepreukázala existenciu ňou tvrdených dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP. Stotožnila sa s procesným postupom a právnymi názormi nižších súdov, napadnuté rozhodnutie považovala za vecne správne, presvedčivo a vyčerpávajúco odôvodnené, rešpektujúce právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Najvyššiemu súdu navrhla podané dovolanie zamietnuť.

10. Po podaní dovolania oznámila spoločnosť MH Invest II, s. r. o. svoj vstup do konania ako intervenient na strane žalovanej, ktorý odôvodnila tým, že jej bolo vyvlastnené vlastnícke právo i k spornej nehnuteľnosti, pričom vyvlastniťel - spoločnosť MH Invest, s. r. o. bola povinná zložiť do úschovy náhradu za vyvlastnenie. Vyvlastnené pozemky, vrátane pozemku, ktorého s a spor týka, nadobudla kúpnu zmluvou, pričom v prebiehajúcom konaní sa prejednáva určenie vlastníckeho práva k vyvlastnenému pozemku a tým i nárok na vydanie predmetu úschovy. Nakoľko žalovaná bola jej právnym predchodcom vo vlastníctve vyvlastneného pozemku, výrok právoplatného rozsudku o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je v zmysle § 228 ods. 2 CSP záväzný aj pre osobu, ktorej sa týka návrh na povolenie vkladu vecného práva k nehnuteľnosti, ak bol návrh podaný v čase, keď v katastri nehnuteľností bola zapísaná poznámka o súdnom konaní. Je teda nepochybné, že výsledkom tohto konania bude ovplyvnené aj jej právne postavenie vo vlastníctve vyvlastneného pozemku do momentu jeho vyvlastnenia, rovnako ako i jej postavenie ako oprávneného príjemcu predmetu úschovy.

11. Proti vstupu intervenienta do dovolacieho konania vzniesla námietky žalobkyňa; navrhla nepripustenie jeho vstupu do konania, pretože rozhodnutie o vyvlastnení je napadnuté správnu žalobou, o ktorej koná Krajský súd v Nitre pod sp. zn. 11S/259/2016.

12. Podľa § 438 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak (ods. 1). Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzatí žaloby a o vzájomnej žalobe (ods. 2). Na dovolacie konanie sa tak primerane použijú i zákonné ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce vstup intervenienta do konania (§ 81 až § 88 - Intervencia).

13. Podľa § 83 ods. 2 CSP súd na návrh rozhodne, či je vstup intervenienta prípustný.

14. Vzhľadom na to, že v posudzovanej veci proti vstupu intervenienta do dovolacieho konania vzniesla

žalobkyňa námietky, musel najvyšší súd o prípustnosti intervenienta na strane žalovanej rozhodnúť.

15. Základným predpokladom prípustnosti intervenienta je jeho právny záujem na výsledku sporu (§ 81 CSP). Právny záujem na výsledku sporu svedčí intervenientovi vtedy, ak úspech procesnej strany, ktorú v konaní podporuje, sa sprostredkovane a vo svojom dôsledku priaznivo prejaví aj v jeho právnom postavení (t. j. čo do jeho práv a povinností hmotnoprávnej povahy). Okolnosti, ktorými intervenient odôvodňuje svoj vstup do konania, podľa najvyššieho súdu (odlišne od názoru žalobkyne) dokladajú jeho právny záujem na výsledku tohto sporu v zmysle § 81 ods. 1 CSP, pretože výsledkom tohto konania môžu byť dotknuté práva a povinnosti intervenienta vyplývajúce z hmotného práva (oprávnenie príjemcu predmetu úschovy) a jeho právne postavenie (vlastnícke právo k vyvlastnenému pozemku do momentu jeho vyvlastnenia). Na právnom záujme intervenienta na výsledku konania, do ktorého vstupuje, nemohla nič zmeniť ani námietka žalobkyne, založená na odvolávaní sa na správnu žalobu, ktorou malo byť napadnuté rozhodnutie o vyvlastnení. Najvyšší súd preto vstup označeného intervenienta do dovolacieho konania pripustil.

16. Pokiaľ ide o návrh žalobkyne na odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, najvyšší súd nezistil splnenie predpokladov pre takéto rozhodnutie (§ 444 ods. 2 CSP) a v súlade s jeho ustálenou praxou o tom nevydal samostatné uznesenie.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je dôvodné.

18. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

19. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

21. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu jednak z dôvodu nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia a arbitrárnosti jeho rozhodnutia, ako aj v dôsledku nesprávneho právneho záveru o nedostatku jej naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

22. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

23. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019), alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá

rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

24. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

25. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

26. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

27. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

28. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

29. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

30. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne správny, nakoľko súd riadne zistil skutkový stav, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správny skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP). Odvolací súd v ods. 13. a 14. odôvodnenia svojho rozhodnutia dostatočne zrozumiteľne uviedol, prečo sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, pričom zároveň poukázal na relevantnú judikatúru najvyššieho súdu vo vzťahu k neexistencii naliehavého právneho záujmu ako samostatnému a prvoradému dôvodu vedúcemu k zamietnutiu žaloby. Podľa dovolacieho súdu, odvolací súd s a dostatočne a preskúmateľne vysporiadal s právne relevantnou argumentáciou žalobkyne uvedenou v odvolaní. Nakoľko odvolací súd v závere napadnutého rozsudku jednoznačne zdôraznil, že súd prvej inštancie správne vzhliadol ako primárny dôvod zamietnutia žaloby nedostatok naliehavého právneho záujmu a požadovanom určení a strane žalobkyne, je z jeho rozhodnutia zrejmé, že ostatné odvolacie námietky nemali pre jeho rozhodovanie vo veci význam, preto sa nimi nezaoberal (ods. 14.). Podľa dovolacieho súdu, s ohľadom na intenzitu zásahu do procesných práv žalobkyne, nemožno prijať záver o porušení práva žalobkyne na spravodlivý proces. Dané porušenie práva na spravodlivý proces a tým aj základného práva na súdnu ochranu by predstavoval opačný postup súdov nižších inštancií, ktoré by rozhodli o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne (sp. zn. II. ÚS 590/2017).

31. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

32. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalobkyňa uvádzala v dovolaní o zmätočnosti a arbitrárnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia, pretože uvedené nezistil.

33. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP ďalej namietala, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu, bolo porušené jej právo na spravodlivý proces.

34. Dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľka sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Ani od 01. júla 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (viď aj R 24/2017). Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

35. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP zamietol.

36. Nad rámec uvedeného dovolací súd upriamuje pozornosť na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/134/2020, ktorý prešiel aj testom ústavnosti, keď Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. III. ÚS 117/2022 z 24. februára 2022 ústavnú sťažnosť žalobkyne odmietol. V bode 17. odôvodnenia uznesenia ústavný súd uviedol, že: „Sťažovateľ zrozumiteľne dôvodí, že jeho neistota sa viaže na vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok, ktorá je v depozite Slovenského pozemkového fondu. K tejto argumentácii ústavný súd (zhodne so všeobecnými súdmi) opakuje, že zamietnutie určovacej žaloby sťažovateľa neprejudikuje, že mu náhrada vyplatená nebude. Vzhľadom na okolnosti predmetnej veci je práve paralelne prebiehajúce skôr začaté konanie sp. zn. 17C/490/2015 rozhodujúcim pre určenie, komu bude náhrada vyplatená. Názor, z ktorého pri zamietnutí sťažovateľovej určovacej žaloby vychádzali aj okresný súd, krajský súd a napokon i najvyšší súd, nejaví známky svojvôle či ústavnej neudržateľnosti. Sťažovateľa ako sporovú stranu v konaní sp. zn. 17C/490/2015 totiž neoberá o príležitosť procesne účinným spôsobom stvárniť svoju meritórnu argumentáciu v prospech vyplatenia náhrady práve jemu. Zamietnutie sťažovateľovej žaloby tak nepredstavuje odopretie spravodlivosti v podobe neochoty súdov konajúcich o jeho určovacej žalobe zaoberať sa zodpovedajúcou vecnou argumentáciou a zaujať k nej decízne stanovisko. Inak povedané, zamietnutie sťažovateľovej určovacej žaloby nie je záverom o tom, že mu nesvedčí právo na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, ale len dôsledkom toho, že sťažovateľ na presadzovanie tohto svojho hmotného práva zvolil neadekvátnu procesnú formu - žalobu o určenie vlastníckeho práva k dotknutej nehnuteľnosti. V dôsledku súvisiaceho konania sp. zn. 17C/490/2015 však zamietnutie jeho určovacej žaloby sťažovateľa o náležitú (vecne orientovanú) súdnu ochranu nejako neoberá. Sťažovateľova zásadná sťažnostná námietka je preto nedôvodná.“

37. Žalovaná a intervenient mali v dovolacom konaní úspech, preto im dovolací súd podľa § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči neúspešnej žalobkyňi v plnom rozsahu.

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.